



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Klímaigazságosság és teremtésvédelem

*„Klímafinanszírozás és az igazságosság”
c. konferencia
2022. október 5.*

Dr. Bándi Gyula

az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekei
védelmét ellátó helyettese,
PPKE JÁK egyetemi tanár



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- **Gaudium et Spes, 1965:** „69. Isten a földet minden kincsével együtt minden ember és minden nép használatára rendelte. Ezért a teremtett javoknak méltányos arányban kell eljutniok mindenkihez a szeretettől kísért igazságosság vezetése mellett. ... Az embernek tehát, amikor a teremtett javakat használja, úgy kell tekintenie jogosan birtokolt vagyonát, hogy az nemcsak a sajátja, hanem egyúttal közös is, abban az értelemben, hogy ne csak önmagának, hanem másoknak is hasznára lehessen.”
- **Redemptor Hominis, 1979:** „15. ... A Teremtő azonban úgy akarta, hogy az ember közösségben éljen a természettel, mint értelmes és nemes ura, mint őrzője, s nem mint garázda birtokosa, aki mindent kiárusít, s mindenre tekintet nélkül pusztítja a természetet.”



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- **Centesimus Annus, 1991:** „37. ... Az ember helytelenül Isten helyébe lép, és így végeredményben elősegíti az általa inkább elnyomott, semmint kormányzott természet lázadását, ahelyett, hogy a teremtés művében Istennel működne együtt (...). E téren is tudatában kell lennie az emberi nemnek, hogy felelősséggel és következetességgel tartozik a jövő nemzedékekkel szemben.” „31. ... Isten -- anélkül, hogy bárkit is kizárt vagy előnyben részesített volna -- **az egész emberi nemnek adta a földet, hogy valamennyi tagját éltesse.** Ebben rejlik **a földi javak egyetemes rendeltetésének gyökere.**”
- **Velencei Nyilatkozat, 2002** (az ökumené jegyében): „(...) A teremtés tisztelete **az emberi élet és méltóság** tiszteletéből fakad. (...) A gond nem pusztán gazdasági vagy technológiai, elsősorban erkölcsi és lelki. (...) Nincs végtelen hatalmunk a teremtés felett, csupán sáfárai vagyunk közös örökségünknek.”
- **A 2010. üzenet a béke világnapjára:** „7. ... Ezért a **teremtett világ öröksége az egész emberiséget megilleti.**



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

XVI. Benedek pápa **Caritas in Veritate** (2009)

„43. ... A jogok eltúlzása a kötelességek mellőzésébe torkollik.

50. ... Tudatában kell lennünk azonban annak a nagyon komoly kötelezettségünknek, hogy a következő generációknak Földünket olyan állapotban kell átadnunk, hogy **ők is méltó módon élhessenek**, és képesek legyenek tovább művelni azt.”

51. Az a viselkedési minta, amely alapján az ember a környezettel bánik, befolyással van arra a viselkedési módra is, ahogyan önmagával bánik, és viszont. ... a meghatározó probléma a társadalom általános erkölcsi magatartása...”



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Laudato Si' 2015

- 23. Az **éghajlat közjó**, mindenkié és mindenkinek a javát szolgálja. Globális szinten egy olyan összetett rendszer, amely kapcsolatban áll az emberi élethez szükséges számos alapvető létfeltétellel.
- 25. Az éghajlatváltozás súlyos környezeti, társadalmi, gazdasági, elosztási és politikai következményekkel járó globális probléma, amely az egyik legnagyobb kihívást jelenti az emberiség számára. A következő évtizedekben valószínűleg a fejlődő országokat érinti legsúlyosabban.
- 26. Úgy tűnik, hogy sokan azok közül, akik több erőforrással és gazdasági vagy politikai hatalommal rendelkeznek, leginkább a problémák elkendőzésére vagy a tünetek elrejtésére törekszenek, és csupán csökkenteni próbálják az éghajlatváltozás néhány kedvezőtlen hatását.



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- 49. Ma azonban már nincs más lehetőségünk, mint annak elismerése, hogy egy **igazi ökológiai megközelítés mindig szociális megközelítéssé is válik**, be kell illesztenie az **igazságosságot a környezetről folytatott tárgyalásokba**, hogy meghallja a föld kiáltását és a szegények kiáltását is.
- 51. Az egyenlőtlenség nemcsak egyéneket, hanem egész országokat érint, és ez arra kötelez minket, hogy nemzetközi kapcsolatokra kiterjedő etikában gondolkodjunk. Létezik ugyanis egy **valódi „ökológiai adósság”**, különösen Észak és Dél között, amely ökológiai következményekkel járó kereskedelmi egyenlőtlenségekkel, valamint a természeti erőforrások egyes országok által hosszú időn keresztül történő aránytalan felhasználásával áll kapcsolatban.
- 52. ... az éghajlatváltozásért megkülönböztetett felelősséggel tartozunk, ...
- 54. Figyelemreméltó a nemzetközi politikai válasz gyengesége. A politika alávetettsége a technológiának és a pénzvilágnak világosan látszik a környezetvédelmi csúcstalálkozók kudarcából.



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- 157. A közjó feltételezi az emberi személy mint olyan tiszteletben tartását, a maga elidegeníthetetlen **alapjogaival**, amelyek teljes kibontakozásához szükségesek. Igényli továbbá a szociális jólétet, a biztonságot és a különböző közbülső csoportok fejlődését a szubszidiaritás elvének alkalmazásával.
- 159. **A közjó fogalma magában foglalja a jövő nemzedékeit is.** A nemzetközi gazdasági válságok élesen megmutatták, milyen káros hatásai vannak, ha nem ismerjük el közös rendeltetésünket, amelyből nem lehet kizárni azokat, akik utánunk jönnek. Már nem beszélhetünk fenntartható fejlődésről a nemzedékek közötti szolidaritás nélkül.... Nem egy szabadon választható hozzáállásról beszélünk, hanem az igazságosság egyik alapkérdéséről, hiszen a föld, melyet kaptunk, azoké is, akik utánunk jönnek.
- 160. ... már nem elég azt mondani, hogy törődnünk kell a jövő nemzedékekkel. Tudatára kell ébrednünk, hogy **saját méltóságunk forog kockán**. Mi vagyunk a leginkább érdekelték abban, hogy lakható bolygót hagyjunk a minket követő emberiségre. Ez egy értünk játszódó dráma, mert azt a kérdést szegezi nekünk, hogy mi az értelme életünknek ezen a földön.”



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Környezeti igazságosság (US EPA)

Környezeti igazságosság minden emberrel – faj, szín, nemzeti származás vagy jövedelmi különbségekre való tekintet nélkül – való tisztességes bánásmód és értelmes bevonásuk a jogszabályok és politikák fejlesztésébe, megvalósításába és végrehajtásába.

A tisztességes bánásmód szerint egyik embercsoport sem terhelhető meg aránytalanul a negatív környezeti következményekkel, amelyek az ipari, kormányzati vagy kereskedelmi tevékenységekből vagy politikákból származnak.

Értelmes bevonás szerint

- az embereknek lehetőséget kell adni a környezetet és egészséget érintő tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalba;
- a társadalmi részvétel a szabályozó hatóságok döntéseit befolyásolja
- a közössé véleményét a döntéshozatali eljárásban figyelembe kell venni; és
- a döntéshozók a potenciálisan érintettek bevonását keresik és elősegítik.



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

ENSZ főtitkár 2013:

“5. A jövő nemzedékek nem rendelkeznek politikai hatalommal, az ő érdekeik képviselése a jelen nemzedékek képviselési tevékenységére korlátozódik ... A Közös Jövők Jelentés (1987), kiemelte: **‘Úgy cselekszünk, ahogy akarunk, mert megússzuk:** a jövő nemzedékek nem szavaznak, nincs politikai vagy gazdasági erejük, nem kérdőjelezhetik meg döntéseinket.’” ...

“25. ... Mivel nagy bizonyossággal nem tudjuk a jövő nemzedékek igényeit és preferenciáit meghatározni, megtehetjük a politikák kialakítása során, hogy **minimum két megfontolást** alkalmazzunk: minimalizáljuk a károkat és olyasmint tegyünk, ami **mind a jelen, mind a jövő nemzedékek** számára előnyös.”



A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

